

Het Mulier Instituut stelt in zijn jaarrapport over de sport- en beweeginfrastructuur 1 weer vast dat we over een indrukwekkende infrastructuur beschikken. Bijna iedereen heeft toegang tot een breed scala aan sport- en beweegmogelijkheden. En redenen om niet te sporten liggen veelal in persoonlijke voorkeuren, tijdgebrek of gebrek aan motivatie, niet in de beschikbaarheid van faciliteiten.

Wel worden er meerdere uitdagingen benoemd. De grootste? De druk op de ruimte als gevolg van de bevolkingsgroei. Zo zijn er in 2035 tussen de 20 en 200 extra sporthallen nodig en tussen de 400 en 3.800 extra sportvelden. Een flinke opgave. Niet in de laatste plaats omdat ook de vraag naar bijvoorbeeld zorg-, welzijns- en cultuurvoorzieningen en scholen toeneemt.

Ook 75 jaar geleden was de conclusie dat de ruimte voor sport en bewegen schaars is: 'De oppervlakte van ons land is gelimiteerd en de bevolking neemt daarentegen steeds toe, zodat er zuinigheid moet worden betracht met het toekennen van oppervlak aan de actieve recreatie en deze actieve recreatie

IN 2100 WEER DEZELFDE CONCLUSIE?

zal zelf met het voor haar beschikbare terrein zuinig moeten omspringen.'²

Toch is in die 75 jaar de sport- en beweeginfrastructuur flink uitgebreid. Dit is gerealiseerd zonder dwingende normen of wetten. Het aantal accommodaties of vierkante meter beweegvriendelijke openbare ruimte per inwoner stond nergens voorgeschreven. Met name gemeenten zijn in staat gebleken om zelfstandig invulling te geven aan de behoefte aan sport- en beweegruimte.

Ook nu is er geen sprake van een sportnorm of -wet die voorschrijft hoeveel ruimte voor sport en bewegen er moet zijn. Wel wordt op dit moment in beeld gebracht hoe sport en bewegen wordt meegenomen in ruimtelijke ordeningsafwegingen en in hoeverre dit onder druk staat.³ Zijn er genoeg instrumenten beschikbaar om ruimte voor sport en bewegen te creëren en te behouden? Oftewel, kunnen we er met wat er is voor zorgen dat ook nu de sport- en beweeginfrastructuur meebeweegt met de bevolkingsgroei?

Dit roept bij mij de vraag op of de situatie anders is dan 75 jaar terug. Zijn de

omstandigheden veranderd? Of hebben we een kritische grens bereikt? De afgelopen 75 jaar zijn steden vooral uitgedijd. De grens van de stad schoof op. Nu moeten nieuwe woningen binnen de stadsgrenzen worden gebouwd. Kernwoorden zijn verdichting, inbreiding en compacte steden. Ook bestaande sportparken zijn potentiële locaties voor woningbouw. In grote steden zien we het laatste decennium sportverenigingen met lange wachtlijsten. Ouders zetten hun kinderen soms zelfs al kort na de geboorte op de wachtlijst. Maar tegelijk zien we – ook in deze steden – een flinke onderbenutting. De huidige ruimte biedt veel meer mogelijkheden voor sporten en bewegen dan er nu plaatsvindt. Van zuinigheid is zeker niet overal sprake. Dus ja en nee. De situatie is anders dan 75 jaar geleden, maar ook weer vergelijkbaar. Ik ben in ieder geval erg benieuwd naar de uitkomsten. Ik hoop dat we – met of zonder nieuwe wetten of normen – in 2100 weer dezelfde conclusie kunnen trekken. ■

Björn Schadenberg is onderzoeker bij het Mulier Instituut.

“IS DE SITUATIE ANDERS DAN 75 JAAR TERUG? ZIJN DE OMSTANDIGHEDEN VERANDERD? OF HEBBEN WE EEN KRITISCHE GRENS BEREIKT?”

1 Mulier Instituut (2024), Jaarrapport Ruimte voor sport en bewegen.

2 Dit is een citaat uit een van de eerste edities van het Landelijk Contact, het VSG-vakblad van 75 jaar geleden.

3 Urhahn brengt dit in opdracht van het ministerie van VWS in beeld. De resultaten worden begin 2025 verwacht.